

Köhöl Zoltán – Mártha Eszter
A Péderi Alapiskola pedagógusai

A Péderi Alapiskola

„Nemzetközi ünnepek, emléknapok” címmel a naptári évben 30 napot nyilvánít ünnep-, illetve emléknappá, a magyarországi ünnepek és emléknapok listája pedig 14 napot. Sajnos, a listákon felsorakoztatott emléknapok – melyeknek jogossága nem vitatható – között azonban hiába keresem „az apámról való megemlékezést” – a II. világháború magyar áldozatainak emléknapját, azt bizony sehol sem találok. Nem megemlékezni az éhségtől, a hidegtől, a velük való ember-telen bánásmódtól meggyötört, megalázott több 100 ezer ember-ről, akiket még a körülmények-nél is jobban gyötört a családjuk féltése s a lelküket marcangoló honvág – azokról, akik táborig lapjainak, leveleinek tartalmát a legkifejezőbben a korabeli Karády-dalok zengték:

„Arra gondolok, mikor a csillag
rám ragyog,

Azt a csillagot, te otthon épp így
láthatod.

Mindig a te leveled várom, s csak
terólad álmodom az álmom,

Valahol Oroszországban, valahol
Oroszországban.” (5. kép) –
örölük, sorsukról MEMEN-
TÓKÉNT az új nemzedékeknek
nem beszélni, róluk nem meg-
emlékezni, felelőtlen mulasztás!

Hadd idézek Für Lajos *Magyarország embervesztesége* c. dolgozatából: „A hiányok, mulasztások számbavételét e helyen mellőzve, előadásunkban az emberveszteség fölbecsülésére teszünk kísérletet. (...) Mennyi hát a sok sírhalom? A különböző számítások nagyon is egybehangzó eredménye szerint a trianoni Magyarország jeltelen tömegsírjaiban mintegy 900.000 – 1.000.000 lehet a háborúhoz kapcsolható halottak esetetek száma.”

Úgy érzem, a legkegyetlenebb napok egyikén, a doni áttörés napján kellene „meghúzni a magyar harangokat”, január 12-e lehetne: „A II. világháború magyar áldozatainak az emléknapja”!

Péder egy kis község a Bódva völgyében. Első írásos emléke az Árpád-korból, 1214- ből való, *Peder* néven említve a falut. A történelem viharai során még több néven (Kwspeder, Naghpeder, Peeder, Pedur...) került be a korabeli dokumentumokba. A mai napig használják a Kispéder megnevezést Péder egy részére. Nevét valójában a Pédery családról kapta, melynek tagjai a Buch nemzetségből származnak.

A Pédery családnak több neves fia is bekerült a szűkebb értelemben vett történelembe. Legjelentősebb talán Pédery Lázár, aki 1571 és 1591 között Abaúj vármegye szolgabírája volt. Ebben az időszakban lett Péder járási székhely. A mai közigazgatási viszonyok között ezt elég nehéz elképzelni, de a történelem nem ismer lehetlent.

A ma négyszáz lelket számláló közösség megmaradásának egyik fontos pillére az anyanyelvi oktatás. A magyar nyelvű oktatásnak Péderben évszázados hagyományai vannak. Az első feljegyzés 1785-ből való, miszerint az akkori iskolamestert Bodon Lászlónak hívták. Azóta szinte töretlenül folyt az oktatás mind a mai napig. Csupán két esetben szünetelt, először a Beneš-törvények miatt, másodsor néhány évtizeddel később gyerekhiányra hivatkozva záratták be. Mindkét esetben sikerült újraindítani, és a mai napig van Péderben magyar nyelvű oktatás.

Iskolánk egy összevont osztállyal dolgozik, melyben az alsó tagozat minden évfolyamából együtt tanulnak a kis nebulók. Idén 13 gyermek: négyen elsősök, hárman másodikosok, ketten harmadikosok és négyen negyedikesek. A péderi tanulók mellett a szomszédos Zsarnó község is évente küld újabb és újabb utánpótlást, így manapság ez a két falu tölti meg gyerekzsivajjal a termeket. Együtt tanul nálunk péderi és zsarnói, kicsi és nagy, félénk meg bátor, szűkszávu és bőbeszédű. A kulcsszó pedig az együtt! Ez tesz minket mássá, talán többé is, de biztosan különlegessé. A majdani elsősöket nagyrészt óvodás kortól ismerjük, látjuk cseperedni iskolássá érni. Ismerik egymást a tanulók is, vannak, akik babakoruk óta. Könnyebb így nőni, tanulni, fejlődni – családban. Mert ez bizony egy nagy család. A családok minden természetes jellemzőjével: a közös célokkal, gondokkal, terhekkel, de közös örömeikkel is, meg persze a szeretettel.

A kisiskolákra jellemző módon itt egy-egy tanórán megoszlik a tanár figyelme a négy évfolyam között. Mindenkinek biztosítani kell a fejlődés lehetőségét, és persze mindenkivel át kell venni az előírt tananyagot. De a nagy iskolákkal szemben nekünk

van időnk. Nem baj, ha egy tanuló négy év alatt válik kitűnővé, viszont az sem, ha a másodikos is megtanulja a szorzótáblát év végére a nagyobbaktól. Furcsa kettősség jellemez bennünket, ahogyan biztosan a többi hasonló kisiskolát is. Egyrészt kevesebb, másrészt sokkal több idő és figyelem jut egy-egy tanulóra!

Az iskolánkban két képzett pedagógus dolgozik, de munkájukat nem csak az oktatás-nevelés jelenti. Minden évben szervezünk Mikulás- és karácsonyi ünnepséget, farsangi mulatságot, március 15-i megemlékezést, anyák napi műsort, gyermeknapi versengést és persze emlékezetes ballagást a búcsúzó negyedikesek számára. A tanév végén pedig kirándulunk, barangolunk a környéken, uszodába járunk Buzitára és beszélgetünk. Rengeteget, mert nálunk erre van idő és lehetőség, mert érezzük, hogy gyermekeink számára a mai világban ez a legfontosabb! Tanulóink tehát gazdag kulturális élet részesei, mely építi a közösséget, de az egyéni jellemet is. Bekapcsolódhatnak így a falu életébe is, hiszen ünnepségeink nagy részét az önkormányzattal közösen szervezzük. A szülőkkel és a tágabb családdal is alkalmunk van tehát bensőséges viszonyt kialakítani. Fontos partnerünk ebben az óvoda is, mely, hála Istennek, ugyancsak működik még ebben a kicsi faluban.

Persze mi is küszködünk olyan hétköznapi gondokkal, mint az épület állapota és a pénzhány. Próbálunk minden állami és uniós pályázatba bekapcsolódni. Van már ilyen forrásból számítástechnikai tantermünk, két interaktív táblánk; a község lakóinak, illetve az önkormányzatnak köszönhetően felújíthattuk az iskola udvarán található játszóteret. Pontosan úgy, mint egy családban: küzdünk, dolgozunk, tanulunk, majd együtt ünneplünk, tehát élünk.

Azt nem tudjuk, meddig, mert a történelem ismétli önmagát, és a gyerekhiány vagy az új oktatási törvény ismét nagy kérdőjelet rajzol a „*merre tovább, péderi iskola*” kérdés után. Amennyiben az új törvény szeptemberben valóban a meglévő formában lép életbe, és négy évfolyan összevonására nem lesz lehetőség, a mi kicsi, de még mindig magyar közösségünk iskola nélkül marad. Az önkormányzat ameddig lehet, kitart. Nem adjuk sem a templomot, sem az iskolát!

Mit kellene tenni? Azt mondják az öregek, hogy gyereket. Hát, ez is egy bölcs mondás...

Mert voltunk, vagyunk, leszünk.
MARADUNK!